

TIETOA SP-RAHASTOYHTIÖSTÄ, SEN MENETTELYTAVOISTA JA RAHOITUSVÄLINEIDEN RISKEISTÄ

Sijoituspalvelujen tarjoajien on annettava asiakkaalle ennen rahoitusvälinettä ja sijoituspalvelua koskevan sopimuksen tekemistä riittävät tiedot itsestään ja tarjoamistaan palveluista. Tähän tiedotteeseen on koottu lainsäädännön edellyttämää ennakotietoa Sp-Rahastoyhtiö Oy:n (myöhemmin Rahastoyhtiö) tarjoamista palveluista, palvelun kohteena olevista rahoitusvälineistä, niihin liittyvistä riskeistä, asiakasvarojen säilyttämisestä, rahoitusvälineeseen sekä palveluun liittyvistä kuluista ja palkkiosta. Kaikki ennakotiedot, sopimusehdot ja asiakaspalvelu annetaan suomen kielellä. Tarvittaessa tietoa voidaan antaa myös ruotsin kielellä.

Rahastoyhtiö on Finanssivalvonnan myöntämä toimilupa harjoittaa seuraavia sijoituspalveluja:

- 1) Sijoitusrahastotoiminta
- 2) Sijoitusneuvonta
- 3) Omaisuudenhoito
- 4) Vaihtoehtorahastojen hoitaja

Tiedot Rahastoyhtiöstä

Sp-Rahastoyhtiö Oy

Sp-Fondbolag Ab (rinnakkaistoiminimi ruotsiksi)

Sp-Fund Management Company Ltd (rinnakkaistoiminimi englanniksi)

Säästöpankkien Varainhoito (aputoiminimi)

Sparbankens Kapitalförvaltning (aputoiminimi ruotsiksi)

Y-tunnus: 1795631-6

Osoite: Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki

Puh. +358 (0)10 436 6500

Fax. +358 (0)10 436 6559

Valvova viranomainen

Finanssivalvonta on Rahastoyhtiön ja rahastojen toimintaa valvova viranomainen.

Finanssivalvonnan yhteystiedot ovat:

Postiosoite: Finanssivalvonta, PL103, 00101 HELSINKI,

Vaihde: 010 831 51

www.finanssivalvonta.fi

Finanssivalvonnan toimipaikka sijaitsee Helsingissä osoitteessa Snellmaninkatu 6.

Sijoittajien korvausrahasto

Rahastoyhtiö toimii Sijoittajien korvausrahaston jäsenenä. Sijoittajien korvausrahasto kattaa täyden valtakirjan varainhoidon, mutta ei sijoitusrahastotoimintaa eli sijoitusrahastojen osuudenomistajat eivät kuulu Sijoittajien korvausrahaston suojan piiriin.

Yhteydenpidossa käytettävät tavat

Asiakas voi olla yhteydessä Rahastoyhtiöön mm. puhelimitse, sähköisesti rahastoyhtiön asiamiehenä toimivan pankin verkkopankin tai Rahastoyhtiön nettisivujen kautta. Asiakas voi antaa rahastotoimeksiantoja asiamiesten konttorissa tai sähköisesti verkkopankin kautta kyseisen pankin hyväksymien tunnisteiden avulla. Rahastoyhtiö ja sen asiamiehet ovat velvollisia tunnistamaan asiakkaansa, mikä on syytä huomioida yhteydenotoissa.

Sijoittajatiedote huhtikuu 2019

Sijoitusrahastot sekä erikoissijoitusrahastot ja vaihtoehtorahastot

Rahastoyhtiön hallinnoimien sijoitusrahastojen ja erikoissijoitusrahastojen ominaisuudet on kuvattu

kunkin rahaston osalta avaintietoesitteessä ja säännöissä. Avaintietoesitteestä ilmenevät myös kunkin rahaston osalta perittävät palkkiot sekä olennaisimmat riskit. Rahastoyhtiön hallinnoimat erikoissijoitusrahastot kuuluvat vaihtoehtorahastoihin.

Sijoittajalla on oikeus saada ennen rahasto-osuuden merkintää maksutta rahastoesite, avaintietoesite, vuosikertomus ja sen jälkeen ilmestynyt puolivuotiskatsaus. Nämä ovat saatavissa merkintäpaikoissa sekä internetissä osoitteessa www.saastopankki.fi. Rahasto-osuuksien arvot ovat saatavissa asiamiehinä toimivien pankkien konttoreissa ja Sp-Rahastoyhtiö Oy:ssä sekä internetissä osoitteessa www.saastopankki.fi.

Omaisuudenhoito

Asiakas ja Rahastoyhtiö tekevät omaisuudenhoitoa koskevasta palvelusta sopimuksen, jolla asiakas antaa täydellä valtakirjalla Rahastoyhtiölle oikeuden varainhoidon piirissä olevaa omaisuutta koskeviin sijoitustoimenpiteisiin. Sopimuksessa määritetään asiakkaan kanssa käydyissä neuvotteluissa hoidettavaksi sovittu omaisuus ja sitä koskevat sijoitustoimenpiteet ja näihin kohdistuvat rajoitukset.

Varainhoitoa koskevat palkkiot määräytyvät kulloinkin voimassa olevan hinnaston ja asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen sekä muutoin asiakkaille ilmoitettujen maksujen ja palkkioiden mukaan.

Sijoitusneuvonta

Rahastoyhtiön asiakkaille sijoitusneuvonnassa suosittelemat ratkaisut toteutetaan pääasiassa Säästöpankkiryhmään kuuluvien yhteisöjen liikkeeseen laskemilla tuotteilla, mikä tarkoittaa sitä, että Rahastoyhtiön tarjoama sijoitusneuvonta on luonteeltaan ei-riippumatonta.

Raportointi

Rahasto-osuudenomistajille raportoidaan vähintään vuosittain tapahtumat ja rahastosijoituksen markkina-arvo.

Rahastoyhtiö raportoi varainhoidon asiakkaalle sovitulla tavalla ja sovituin määräajoin. Varainhoidon asiakkaalle raportoidaan vähintään kuuden kuukauden välein kauden tapahtumat, sijoitusten markkina-arvo ja arvopaperisijoitukset kauden lopun tilanteen mukaisesti.

Rahoitusvälineisiin ja sijoituspalveluihin liittyvät kulut ja palkkiot

Rahastoyhtiö perii hallinnoimiensa rahastojen merkinnöistä, lunastuksista ja hallinnoinnista rahaston kulloinkin voimassa olevan hinnaston mukaisen palkkion. Rahastokohtaiset palkkiot löytyvät kunkin rahaston avaintietoesitteestä ja kulloinkin voimassa olevasta hinnastosta.

Rahastoyhtiön tarjoamiin varainhoitopalveluihin liittyvät kulut ja palkkiot sovitaa aina asiakaskohtaisesti. Mikäli yksittäisen toimenpiteen hintaa ei ole määritetty palveluhinnastossa taikka siitä ei ole erikseen sovittu, Rahastoyhtiö on oikeutettu perimään toimenpiteen aiheuttamat kulut ja kohtuullisen palkkion.

Asiakasluokitus

Rahastoyhtiö luokittelee asiakkaansa kolmeen ryhmään: ei-ammattimainen ja ammattimainen sijoittaja sekä hyväksyttävä vastapuoli. Ei-ammattimaisella sijoittajalla on laajin sijoittajasuoja. Tähän ryhmään Rahastoyhtiö luokittelee lähtökohtaisesti esimerkiksi luonnolliset henkilöt sekä yhteisöasiakkaat, jotka eivät harjoita aktiivisesti arvopaperikauppaa tai joilla ei muutoin ole riittävää tietämystä ja kokemusta sijoitustuotteiden riskien ymmärtämiseksi. Asiakas voi tietyillä edellytyksillä pyytää luokittelun muuttamista. Tarkempia tietoja asiakasluokittelusta löytyy Rahastoyhtiön kotisivujen Sijoittajainformaatio -osiosta.

Sijoittajatiedote huhtikuu 2019

Soveltuvuuden arvioiminen

Ennen kuin Rahastoyhtiö tarjoaa asiakkaalle omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa, Rahastoyhtiön on saatava riittävät tiedot asiakkaan sijoitustavoitteista ja riskinkantokyvystä, sijoituskokemuksesta ja sijoitustietämyksestä sekä asiakkaan taloudellisesta tilanteesta, mukaan lukien tappionsietokyky, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä tai palveluita. Rahastoyhtiöllä on oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin. Jos Rahastoyhtiö ei saa riittäviä tietoja, se ei voi varmistua tarjotun ratkaisun soveltuvuudesta asiakkaalle. Mikäli Rahastoyhtiö katsoo, ettei rahoitusväline tai palvelu sovellu asiakkaalle, Rahastoyhtiön on ilmoitettava tästä asiakkaalle eikä se voi silloin suositella kyseistä rahoitusvälinettä tai palvelua asiakkaalle. Rahastoyhtiö arvioi hankkimiansa tietojen perusteella, vastaako annettava neuvo tai tarjottava palvelu asiakkaan sijoitustavoitteita, kykeneekö asiakas kantamaan taloudellisesti mahdollisen riskin ja onko asiakkaalla tarvittava sijoituskokemus ja -tietämys ehdotetun ratkaisun riskien ymmärtämiseksi. Rahastoyhtiö kartoittaa asiakkaan sijoitusprofiilin, jossa Rahastoyhtiö käy asiakkaan kanssa läpi edellä kuvatut selvittävät tiedot ja analysoi sen perusteella asiakkaalle soveltuvat sijoitustuotteet ja –palvelut sekä sijoitusten hajauttamisen. Rahastoyhtiö tallentaa saamansa tiedot ja kyseiset tiedot ovat salassapitovelvollisuuden ja luovutusrajoitusten piirissä. Tarkempia tietoja soveltuvuuden arvioimisesta löytyy Rahastoyhtiön kotisivujen Sijoittajainformaatio –osion Asiakasluokittelu -dokumentista.

Toimeksiantojen toteuttamisperiaatteet ja toimeksiantojen käsittely

Rahastoyhtiö noudattaa varainhoidossaan ja muussa toiminnassaan julkaisemiaan toimintaperiaatteita toteuttaessaan ei-ammattimaiseksi tai ammattimaiseksi luokiteltujen asiakkaidensa rahoitusvälineitä koskevia toimeksiantoja tai Rahastoyhtiön hallinnoimien rahastojen lukuun tehtäviä toimeksiantoja. Asiasta tarkemmin Rahastoyhtiön kotisivujen Sijoittajainformaatio –osiosta löytyvästä dokumentista.

Asiakasvarat

Rahastoyhtiön asiakkaiden rahasto-osuudet säilytetään Rahastoyhtiön ylläpitämässä rahasto-osuusrekisterissä Suomessa. Sijoitusrahastoissa oleva varallisuus pidetään erillään Rahastoyhtiön varallisuudesta eikä sijoitusrahastojen varallisuutta voida siten käyttää Rahastoyhtiön omien vastuiden kattamiseen. Rahastoyhtiön rahastojen merkintätileillä olevat asiakkaiden rahavarat säilytetään kunkin rahaston omalla merkintätileillä, erillään rahastoja hallinnoivan Rahastoyhtiön varoista.

Asiakkaiden ulkomaiset rahasto-osuudet säilytetään kunkin rahastoyhtiön ylläpitämässä rekisterissä siinä maassa, johon kyseinen sijoitusrahasto on rekisteröity. Rahasto-osuudet säilytetään joko asiakkaiden lukuun avatulla tai Rahastoyhtiön nimissä olevalla yhteistilillä.

Varainhoitoasiakkaiden ja Rahastoyhtiön välinen rahaliikenne kulkee asiakkaille avattavan asiakasvaratilin kautta. Asiakasvaratili on sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 52 §:n mukainen tili, joka on tarkoitettu säilyttämistä, sijoittamista, muuta varainhoitoa taikka omaisuuden myynnistä saatujen varojen säilyttämistä varten. Rahastoyhtiö säilyttää asiakasvaratilillä olevat varat talletuspankissa tai ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevassa sivukonttorissa asiakkaan nimissä asiakasvaratilillä. Tiliehtojen kuittaamattomuussopimuksen mukaan tilinpitäjäpankki ei voi käyttää asiakasvaratilillä olevia varoja Rahastoyhtiöllä olevien saataviensa kuittaamiseen. Omassa kirjanpidossaan Rahastoyhtiö pitää asiakasvaratilillä olevat varat erillään omista varoistaan.

Asiakkaan kotimaiset arvopaperit säilytetään turvallisesti ja erillään Rahastoyhtiön ja sen rahastojen arvopapereista. Rahastoyhtiön asiakkaiden Suomen arvo-osuusjärjestelmässä olevat arvo-osuudet säilytetään kunkin asiakkaan nimissä olevalla arvo-osuustilillä Skandinaviska Enskilda Banken (publ.) Ab, Helsingin sivukonttorin ylläpitämässä arvo-osuusrekisterissä.

Sijoittajatiedote huhtikuu 2019

Rahastoyhtiön asiakkaiden ulkomaiset arvopaperit ja arvo-osuudet säilytetään Skandinaviska Enskilda Banken (publ.) Ab, Helsingin sivukonttorin valitsemassa koti- tai ulkomaisessa säilytysyhteisössä (alisäilyttäjä) ja niitä saatetaan hallita moniportaisessa ketjussa: yllä mainitun säilytysyhteisön alisäilyttäjät voivat edelleen säilyttää arvopapereita ja arvo-osuuksia omilla alisäilyttäjistään. Asiakkaan on syytä huomioida, että ulkomaisten arvopaperien säilytyksessä yleisesti käytettävään yhteistilijärjestelyyn liittyy Asiakkaan kannalta vaikeasti ennakoitavissa olevia riskejä. Arvopaperien säilytys saattaa lisäksi olla järjestetty moniportaisesti. Ulkomailla pidettävään säilytykseen sovelletaan ulkomaista lakia ja ulkomaisia sääntöjä.

Asiakkaiden kotimaiset, ei arvo-osuusmuotoiset arvopaperit (esim. yritystodistukset ja kuntatodistukset) säilytetään niitä välittäneissä pankeissa.

Rahastoyhtiön pantti- ja pidätysoikeus asiakkaan sijoitustuotteisiin ja rahavaroihin

Rahastoyhtiöllä voi olla varainhoitoon liittyvien sopimusehtojen nojalla pantti- ja/tai pidätysoikeus asiakkaan sijoitusomaisuuteen Rahastoyhtiön saatavien kattamiseksi.

Riskit

Sijoitustoimintaan liittyy aina taloudellisia riskejä. Asiakkaan tulee tarkoin perehtyä rahoitusvälineen, tarjottavaan palveluun sekä sijoitusmarkkinoihin ennen sijoituspäätöksen tekemistä. Sijoitusriski on yleensä sidoksissa sijoituksen odotettuun tuottoon. Mitä suurempaa tuottoa tavoitellaan, sitä suuremman riskin on oltava valmis hyväksymään. Riskit ovat erilaisia sijoitustuotteesta ja -palvelusta riippuen. Tarkempia tietoja rahoitusvälineiden ja -palveluiden riskeistä löytyy rahastoesitteestä ja tämän tiedotteen liitteestä 1.

Asiamiehen ja sidonnaisasiamiehen käyttö

Rahastoyhtiö käyttää palvelun tarjoamisessa asiamiehiä. Sen sijaan Rahastoyhtiö ei käytä sidonnaisasiamiehiä.

Luotettava hallinto ja eturistiriidat

Eturistiriidalla tarkoitetaan poikkeuksellista sijoituspalvelun tarjoamiseen liittyvää tilannetta esimerkiksi asiakkaan ja Rahastoyhtiön välillä, mihin saattaa liittyä asiakkaan etuihin kohdistuva merkittävä riski. Eturistiriita voi syntyä myös Rahastoyhtiön ja sen henkilökunnan tai kahden rahastoyhtiön asiakkaan välille. Rahastoyhtiöllä on käytössä hallituksen hyväksymät toimintaperiaatteet eturistiriitatilanteiden ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi. Toimintaperiaatteissa on kuvattu ne menettelytavat, joita Rahastoyhtiö käyttää ja ylläpitää sen estämiseksi, että eturistiriitatilanteet vahingoittaisivat asiakkaiden etua.

Kannustimet

Sp-Rahastoyhtiö maksaa ja vastaanottaa erilaisia kannustimiksi luokiteltuja palkkioita, maksuja ja muita etuisuuksia eri yhteistyökumppaneilta ja muilta kolmansilta osapuolilta lainsäädännön määrittelemissä puitteissa. Rahasto-osuuksien merkintä- ja lunastuspaikkana toimivat pankit saavat kannustinpalkkiota rahastomyynnin perusteella. Kannustinpalkkion suuruus voi perustua rahastomerkintöihin, lunastuksiin tai pankin kautta merkittyyn rahastokantaan.

Tarjotessaan omaisuudenhoitoa Sp-Rahastoyhtiö ei vastaanota eikä pidä itsellään kannustimia eli välityspalkkioita, provisioita tai muita rahallisia tai ei-rahallisia etuja, jotka kolmas osapuoli tai kolmannen osapuolen lukuun toimiva henkilö maksaa tai tarjoaa ja jotka liittyvät kyseisen palvelun tarjoamiseen asiakkaille.

Omaisuudenhoitoon liittyen kannustimiksi ei katsota vähäisiä ei-rahallisia etuja, jotka ovat omiaan parantamaan asiakkaalle tarjottavan omaisuudenhoidon laatua ja jotka ovat laajuudeltaan ja

Sijoittajatiedote huhtikuu 2019

luonteeltaan sellaisia, että niiden ei voida katsoa haittaavan sen veloitteen noudattamista, jonka mukaan Rahastoyhtiön on toimittava asiakkaan etujen mukaisesti.

Keskustelujen ja viestien tallentaminen

Rahastoyhtiö tallentaa sijoituspalveluiden tarjoamiseen liittyvät Asiakkaan kanssa käytävät keskustelut ja viestit. Rahastoyhtiöllä on oikeus käyttää puhelin- ja muita tallenteita todisteina mahdollisesti ilmenevien erimielisyyksien ratkaisemisessa ja muihin Asiakkaalle erikseen ilmoittamiinsa tarkoituksiin.

Rahastoyhtiöllä on velvollisuus luovuttaa tallenteet toimivaltaisille viranomaisille pyynnöstä. Kopio Asiakkaan kanssa käytyjen keskustelujen ja vaihdettujen viestien tallenteista on saatavilla pyynnöstä viiden vuoden ajan. Toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä tallenteita säilytetään seitsemän vuoden ajan.

Verot

Sijoittajan tulee kiinnittää huomiota siihen, että rahoitusvälineiden ostamiseen, omistukseen ja myymiseen liittyy veroseuraamuksia. Sijoittajan tulee huolehtia riittävien verotusta koskevien tietojen hankkimisesta jo ennen sijoituspäätösten tekoa. Sijoittajan tulee huomata, että verokohtelu määräytyy kunkin asiakkaan yksilöllisten olosuhteiden mukaan ja verokannat ja muut verotusta koskevat seikat voivat muuttua. Rahastoyhtiö ei vastaa verolainsäädännössä, oikeus- tai verotuskäytännössä tapahtuvista muutoksista eikä näiden mahdollisten muutosten huomioon ottamisesta. Tarkempaa tietoa on saatavilla Verohallinnon osoitteessa www.vero.fi. Lisätietoja antavat myös verotoimistot.

Tietosuoja

Rahastoyhtiö käsittelee asiakkaidensa ja verkkopalvelun käyttäjien henkilötietoja tietosuojalain ja muun lainsäädännön mukaisesti ja huolehtii yksityisyyden suojan ja pankkisalaisuuden toteutumisesta henkilötietojen käsittelyssä. Tietojen käsittelyä on kuvattu asiakasrekisterin tietosuojaselosteessa, joka on saatavilla Rahastoyhtiön toimipaikasta ja Rahastoyhtiön kotisivujen Sijoittajainformaatio -osiosta.

Asiakasvalitusten käsittely

Rahastoyhtiö on määritellyt periaatteet ja menettelytavat asiakasvalitusten ja -palautteiden käsittelyyn. Periaatteiden ja menettelytapojen tavoitteena on, että asiakkaiden yhteydenotto käsitellään huolellisesti voimassaolevien säädösten mukaisesti. Asiakas voi toimittaa valituksen Rahastoyhtiölle postitse, Rahastoyhtiön kotisivujen (www.saastopankki.fi) kautta tai Rahastoyhtiön asiamiehenä toimivan pankin konttoriin kautta.

Rahastoyhtiö pyrkii vastaamaan asiakasvalitukseen ilman aiheetonta viivytystä ja siten, että ensimmäinen yhteydenotto asiakkaaseen valituksen vastaanottamisesta tapahtuisi yhden pankkipäivän kuluessa. Lisäksi asiakkaalle ilmoitetaan käsittelyn etenemisestä ja jos käsittely viivästyy, asiakkaalle ilmoitetaan, milloin valitus todennäköisesti saadaan käsitellyksi. Asiakasvalitukset ja -palautteet sekä niiden käsittelyyn liittyvät toimenpiteet taltioidaan luotettavan jälkiseurannan mahdollistamiseksi ja asioista raportoidaan Rahastoyhtiön johdolle säännöllisesti.

Erimielisyyksien ratkaisu ja tuomioistuimen ulkopuoliset oikeussuojamenettelyt

Rahastosijoituksiin liittyvissä kysymyksissä asiakkaan tulee ensisijaisesti ottaa yhteyttä Rahastoyhtiön asiamiehenä toimivan pankin konttoriin. Jos Rahastoyhtiön ja asiakkaan välillä syntyy rahastosijoituksiin liittyvää erimielisyyttä, josta ei päästä keskenään neuvotellen ratkaisuun, asiakas voi kääntyä Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan puoleen saadakseen sieltä palveluihin liittyvää tietoa sekä tarvittaessa saattaa erimielisyydet Sijoituslautakunnan käsiteltäväksi. Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan yhteystiedot ovat: Vakuutus- ja rahoitusneuvonta, Porkkalankatu 1, 00180

Sijoittajatiedote huhtikuu 2019

Helsinki. Sähköposti info@fine.fi puh. (09) 6850 120. Lisätietoja ja yhteydenottolomake osoitteessa www.fine.fi.

Varainhoitoon ja Rahastoyhtiön antamaan sijoitusneuvontaan liittyvissä kysymyksissä asiakkaan tulee olla yhteydessä ensisijaisesti omaan varainhoitajaan. Rahastojen tai pankin antaman sijoitusneuvonnan osalta asiakas saa palvelua käymällä asiamiespankin konttorissa tai olemalla yhteydessä sähköisesti pankin verkkopankin kautta pankin hyväksymien tunnisteiden avulla.

Liite 1**TIETOA RAHASTOISTA JA RAHOITUSVÄLINEIDEN RISKEISTÄ****RAHASTOT JA RAHASTO-OSUUDET**

Sijoitusrahasto kerää sijoittajien pääoman yhteen ja sijoittaa sen etukäteen määritetyn sijoitustavoitteen mukaisesti. Sijoitusrahastoja hallinnoivat rahastoyhtiöt, jotka noudattavat toiminnassaan niitä koskevia lakeja ja sääntöjä ja joiden toimintaa valvoo Finanssivalvonta. Rahasto sijoittaa keräämänsä pääoman säännöissään määritetyllä tavalla erilaisiin arvopapereihin (yleensä osakkeisiin tai joukkovelkakirjoihin). Sijoitusrahastoon sijoittaminen tarkoittaa sitä, että asiakas ostaa sijoitusrahaston osuuksia ja hänestä tulee näin rahaston osuudenomistaja. Useimmissa sijoitusrahastoissa sijoittajat voivat lunastaa omistuksensa milloin tahansa. Lunastussäännöt on selostettu tarkemmin kunkin rahaston säännöissä.

Rahastojen ominaisuuksia

Rahastot voi jakaa tavallisiin sijoitusrahastoihin sekä erikoissijoitusrahastoihin ja vaihtoehtorahastoihin.

Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastoja sääntelee sijoitusrahastolaki, jossa määritellään esimerkiksi mihin sijoitusrahastot saavat sijoittaa ja miten varat pitää hajauttaa eri sijoituskohteisiin. Finanssivalvonta vahvistaa sijoitusrahastojen säännöt. Nämä rahastot ovat sijoitusrahastodirektiivin mukaisia sijoitusrahastoja eli UCITS-rahastoja.

Vaihtoehtorahastot ja erikoissijoitusrahastot

Maaliskuussa 2014 astui voimaan laki vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista. Vaihtoehtorahastot ovat rahastoja, jotka voivat sijoittaa lähes mihin tahansa. Niiden sijoitustoimintaa ei ole säännelty, sen sijaan laki vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista määrittelee, miten toiminta on järjestettävä ja mitä tietoja sen on annettava viranomaisille ja sijoittajille. Finanssivalvonta ei vahvista vaihtoehtorahastojen sääntöjä. Erikoissijoitusrahastot kuuluvat vaihtoehtorahastojen joukkoon. Erikoissijoitusrahastoiksi kutsutaan rahastoja, jotka poikkeavat sijoitusrahastolain mukaisesta riskin hajauttamisen periaatteesta. Rahaston nimestä on selvittävä, että se on erikoissijoitusrahasto.

Rahastoja luokitellaan myös sijoituskohteen mukaan

Rahastot luokitellaan usein sijoituskohteidensa mukaan. Sijoitusrahastoja on monen tyyppisiä riippuen sijoitusrahaston sijoituspolitiikasta. Erityyppisiä sijoitusrahastoja ovat esimerkiksi korkorahastot, osakerahastot, yhdistelmärahastot, rahastojen rahastot, alueelliset rahastot, toimialarahastot, hedge-rahastot, indeksirahastot ja kansainväliset rahastot.

Rahaston riskitaso riippuu rahaston sijoitusstrategiasta ja siten sijoituskohteista. Jotkin sijoitustuotteet ovat riskialttiimpia kuin toiset. Esimerkiksi osakkeisiin ja rahamarkkinavälineisiin sijoittaviin rahastoihin vaikuttavat markkinahintojen ja lainsäädännön muutokset, taloudellinen tilanne sekä epäsuotuisat poliittiset ja taloudelliset tekijät. Myös korko- ja suhdannevaihtelut sekä verosäännöt ja lait voivat vaikuttaa sijoituksen tuottoon. Ulkomaisiin yhtiöihin, high yield -lainoihin, kehittyville markkinoille sijoittaviin rahastoihin, voimakkaan kasvun rahastoihin, hajauttamattomiin/keskitettyihin rahastoihin ja pienten sekä keskisuurten yritysten osakkeisiin tehtäviin sijoituksiin liittyy lisäksi joitakin riskejä, joita on käsitelty avaintietoesitteessä sekä rahastoesitteessä. Joukkovelkakirjalainasijoituksiin kohdistuu korkoriski; toisin sanoen koron noustessa joukkovelkakirjojen hinta ja siten myös rahaston arvo voi laskea ja sijoittaja menettää sijoittamansa pääoman arvoa.

Sijoittajatiedote huhtikuu 2019

Sijoitusrahastoissa voi olla sekä tuotto- että kasvuosuuksia. Tuotto-osuuksissa niiden osuus sijoitusrahaston tuotosta allokoidaan ja maksetaan tuotto-osuuksien omistajille. Kasvuosuuksissa osuudenomistajille ei makseta tuottoa, vaan kasvuosuuksille kuuluva tuotto lisätään kasvuosuuksien arvoon ja sijoitetaan uudelleen kasvuosuuksien arvon kasvattamiseksi.

Ennen sijoituspäätöksen tekemistä sijoittajan on syytä tutustua rahastoesitteeseen, avaintietoesitteeseen sekä sijoitusrahaston sääntöihin, joista sijoittaja saa lisätietoja rahastosta ja sen riskeistä.

Korkorahastot

Korkorahastot sijoittavat korkoa tuottaviin arvopapereihin, joiden tuotto-odotukset perustuvat korkomarkkinoiden antamiin mahdollisuuksiin. Sijoituskohteina voi olla mm. valtion, muiden julkisyhteisöjen ja yritysten liikkeelle laskemia sitoumuksia sekä muita ominaisuuksiltaan soveltuvia instrumentteja. Korkorahastoissa riski liittyy erityisesti korkotason muutoksiin sijoitusaikana. Korkorahaston sijoituksiin voi sisältyä myös mm. luottoriskiä.

Korkoriski on alhaisempi **lyhyen koron rahastossa**, jonka varat sijoitetaan sijoitusajaltaan alle vuoden arvopapereihin.

Pitkän koron rahastot sijoittavat korkoa tuottaviin arvopapereihin, joiden juoksuaika on yli vuoden. Koska sijoitusaika on pidempi, on myös riskitaso lyhyen koron rahastoa korkeampi. Yleensä tällöin myös tuotto-odotus on korkeampi. Pitkän koron rahastot ovat erityisen herkkiä korkomuutosten vaikutuksille joukkovelkakirjalainojen hintoihin.

Pitkän koron rahastojen tuotto määräytyy paljolti korkojen kehityksen mukaan. Korkojen noustessa joukkovelkalainakirjojen arvo laskee, mikä puolestaan laskee rahasto-osuuden arvoa. Vastaavasti korkojen laskiessa osuuden arvo nousee. Korkorahaston herkkyyttä korkotason muutoksille kuvataan rahaston duraatio -tunnusluvulla. Mitä korkeampi duraatio on, sitä herkempi rahasto on korkotason muutoksille.

Vaikka useimmat pitkän koron rahastot hajauttavat luottoriskiä, on silti syytä muistaa, että rahaston salkun painotettu keskimääräinen luottoluokitus vaikuttaa rahaston arvon muutoksiin. Luottoluokitukseltaan alhaisten joukkovelkakirjalainojen tuotto-odotus on usein korkea, mutta niiden luottoriskikin on suurempi. Joukkovelkakirjalainoja, joilla on hyvin alhainen sijoitusluokitus tai ei minkäänlaista luokitusta, kutsutaan myös roskalainoiksi. Niiden hinnan vaihtelu on usein hyvin suuri. Valtionlainoihin sijoittavien rahastojen hinnan vaihtelu voi olla pienempi kuin osake- tai yhdistelmärahastojen, mutta samalla niiden tuottopotentiaali on yleensä vastaavasti pienempi. Niihinkin kohdistuu tappioriski esimerkiksi siinä tapauksessa, että korkojen muutokset muuttavat joukkovelkakirjojen hintaa.

Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahasto sijoittaa varoja osakkeisiin, joukkovelkakirjalainoihin ja rahamarkkinavälineisiin (käteinen) määritettyjen tavoitteiden mukaisesti. Yhdistelmärahastot yhdistävät kasvu- ja tuottotavoitteet sijoittajia varten tekemällä sijoituksia sekä osakkeisiin että joukkovelkakirjalainoihin. Hajauttamalla sijoituksia korkomarkkinoille rahasto voi suojautua osakemarkkinoiden laskusuhdanteiden vaikutuksilta. Toisaalta sen tuotto-odotus voi olla pienempi kuin esimerkiksi puhtaan osakerahaston tuotto markkinoiden nousukaudella.

Yhdistelmärahastoihin kohdistuva riski määräytyy sijoituskohteiden suhteellisen osuuden ja keskinäisten vaikutusten mukaan.

Sijoittajatiedote huhtikuu 2019

Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat varoja pääasiassa osakkeisiin.

Osakerahastot voivat olla herkkiä vaihtelulle, ja osakkeiden hinnat voivat muuttua merkittävästi suuntaan tai toiseen päivätasolla. Kaikkiin osakerahastoihin kohdistuu riskejä, jotka aiheutuvat esimerkiksi osakkeita liikkeeseen laskeneiden yhtiöiden taloudellisesta tilasta sekä yleisestä talous- ja markkinatilanteesta.

Eri osakelajeihin liittyy erilaisia riskejä. Yritykset voivat kärsiä merkittäviä tappioita, joiden seurauksena osakekurssit voivat vaihdella. Myös toimialarahastoihin liittyy riskejä, koska sijoitukset keskittyvät tiettyyn markkinoiden osaan. Osakerahaston arvoon vaikuttavia riskejä ovat lisäksi sijoituskohteena olevia yrityksiä koskevat uutiset, talouden kehitys ja korkojen muutokset, samoin hintavaihtelu, markkinamekanismien muutokset ja ulkoiset tekijät, jotka voivat aiheuttaa muutoksia osakekurssiin.

Hedge-rahastot

Hedge-rahastot käyttävät usein riskialttiita tekniikoita, kuten lainanottoa, lyhyeksimyyntiä, velkavivun käyttöä, automatisoituja kaupankäyntimenetelmiä, vaihtosopimuksia, arbitraasistrategioita sekä johdannaisia ja pyrkivät siten saavuttamaan merkittävää tuottoa sijoituksille. Hedge-rahastojen toiminta on usein vähemmän säänneltyä kuin muiden sijoitusrahastojen toiminta.

Rahastojen rahastot

Rahastojen rahasto sijoittaa varoja muihin rahastoihin. Rahastojen rahastoja on erilaisia, ja niiden riskeihin ja tuotto-odotuksiin vaikuttavat sijoituskohteena olevat rahastot. Rahastojen rahastoissa on huomattava, että kokonaiskulu näissä muodostuu rahastojen rahaston palkkiosta ja muista kuluista sekä alla olevien rahastojen kuluista. Kokonaiskulua kuvataan rahaston TER-luvulla.

RISKEISTÄ YLEISESTI

Rahoitusvälineistä voi saada tuottoa osingon muodossa (osakkeet ja rahastot) tai korkoa (korkoa tuottavat rahoitusvälineet). Tämän lisäksi rahoitusvälineen hinta (kurssi) voi nousta tai laskea sijoitusajankohdan hintaan verrattuna.

Sijoittaja pyrkii pääsääntöisesti positiiviseen kokonaistuottoon eli sellaiseen, joka mieluiten tuottaa mahdollisimman korkean voiton. On olemassa myös riski, että kokonaistuotto on negatiivinen, jolloin sijoituksesta aiheutuu tappiota. Tuotto voi jäädä tällöin kokonaan saamatta ja sijoitettu pääoma voidaan jopa menettää.

Eri rahoitusvälineiden tappioriskit vaihtelevat, joten myös matalan riskin sijoitusstrategioihin sisältyy epävarmuustekijöitä. Tiettyyn tuotteeseen tai transaktioon liittyvät riskit määräytyvät tuotteen juoksuajan sekä osapuolia koskevien olosuhteiden tai osapuolten välisten suhteiden perusteella.

Vaikuttavia tekijöitä ovat myös sijoittajien tarpeet ja tavoitteet, tapa, jolla sijoitus tehdään tai sitä tarjotaan, myydään tai sillä käydään kauppaa, liikkeeseenlaskijan toimintamaa tai kotipaikka, salkun sijoitusten hajautus tai keskittäminen (esimerkiksi eri valuuttoihin, arvopapereihin, maahan tai liikkeeseenlaskijaan sijoitettu summa), transaktion monimutkaisuus ja vipuvaikutus. Rahoitusvälineen sijoitukseen liittyvä mahdollisuus voittoon on yleensä yhteydessä tappioriskiin. Mitä pidempi sijoituksen omistusaika on, sitä suurempi on sekä voiton että tappion mahdollisuus.

Sijoitukset rahoitusvälineisiin sisältävät aina taloudellisen riskin. Asiakas vastaa itse riskistä, ja asiakkaan on siksi hankittava tietoa rahoitusvälineisiin liittyvistä ehdoista, joita löytyy yleisistä ehdoista, esitteistä, säännöistä tai vastaavista, sekä rahoitusvälineiden ominaisuuksista ja niihin liittyvistä riskeistä. Asiakkaan on syytä myös seurata sijoituksiaan. Tämä pätee myös silloin, jos asiakas

Sijoittajatiedote huhtikuu 2019

on sijoituksensa yhteydessä saanut yksilöllistä neuvontaa tai on omaisuudenhoitoasiakas.

Asiakkaan on myös tärkeätä ottaa huomioon riski, joka liittyy rahoitusvälineiden kaupankäyntiin muulla markkinapaikalla kuin säännellyillä markkinoilla, koska niillä asetetut vaatimukset ovat yleensä säänneltyjen markkinoiden vaatimuksia alhaisemmat.

RISKIMUOTOJA

Sijoituksen yhteydessä sekä omistusaikana jatkuvasti tehtävään riskinarviointiin liittyy joukko erilaisia riskimuotoja ja muita tekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon ja joiden merkitys tulee punnita. Alla on muutaman tavallisimman riskimuodon lyhyt kuvaus. Rahastoihin liittyviä keskeisiä riskejä on kuvattu Sp-Rahastoyhtiön Rahastoesitteessä.

Markkinariski – riski siitä, että ne markkinat joilla sijoitus on, esimerkiksi Suomen osakemarkkinat heikkenevät kokonaan tai osittain. Markkinariskejä ovat korko-, osake-, valuutta- tai muu hintariski.

Korkoriski – riski siitä, että rahoitusväline, johon sijoitus on tehty menettää arvoaan, koska markkinakorko muuttuu. Korkoriski vaikuttaa mm. joukkovelkakirjalainojen arvoon suuremmin kuin osakkeiden arvoon, joten se on merkittävä riski joukkovelkakirjoihin sijoittaneille.

Luottoriski – esimerkiksi liikkeeseenlaskijan tai vastapuolen riittämättömästä maksukyvyystä aiheutuva riski.

Selvitysriski – riski, että vastapuoli ei toimita arvopaperia (tai sen arvoa) sovittujen ehtojen mukaisesti toisen vastapuolen jo täytettyä omat sopimusvelvoitteensa. Selvitysriski on suuri valuuttatransaktioissa ja valuutanvaihtosopimuksissa, koska käteismaksut voidaan suorittaa eri aikoina ja selvittää eri aikavyöhykkeissä.

Hintavolatiliiteettiriski – riski siitä, että rahoitusvälineen kurssissa/hinnassa tapahtuu suuria heilahduksia, vaikuttaa sijoitukseen negatiivisesti.

Kurssiriski – riski, että rahoitusvälineen kurssi/hinta laskee.

Veroriski – riski siitä, että verosäännöt ja/tai verokannat ovat epäselvät tai että ne muuttuvat.

Valuuttariski – riski siitä, että se ulkomainen valuutta, johon omistus on sidottu (esimerkiksi rahastoosuudet sellaisessa rahastossa, joka sijoittaa amerikkalaisiin, dollareissa noteerattuihin arvopapereihin), heikkenee.

Vipuvaikutusriski – johdannaissopimuksen rakenne, joka aiheuttaa riskin siitä, että johdannaissopimuksen kohde-etuuden hintakehitys vaikuttaa suuresti johdannaissopimuksen kurssiin/hintaan.

Lakiin liittyvä riski – riski siitä, että sovellettavat lait ovat epäselvät tai että ne muuttuvat.

Yhtiöön liittyvä riski – riski siitä, että tietty yhtiö menestyy odotettua heikommin tai että sitä kohtaa kielteinen tapahtuma, jolloin yhtiöön liittyvien rahoitusvälineiden arvo heikkenee.

Alaan liittyvä riski – riski siitä, että tietty ala menestyy odotettua heikommin tai että sitä kohtaa kielteinen tapahtuma, jolloin alan yhtiöihin liittyvien rahoitusvälineiden arvo heikkenee.

Likviditeettiriski – riski siitä, että rahoitusvälinettä ei voi myydä tai ostaa tietyntä ajankohtana, koska sen vaihtuvuus on alhainen.